

ROLUL RELAȚIEI ȘCOALĂ – FAMILIE - COMUNITATE ÎN DEMERSUL DE A OFERI COPILOR EDUCAȚIE DE CALITATE

*Oana Irina BUTNARU, masterandă,
anul I, Universitatea Pedagogică de Stat
"Ion Creangă" din Chișinău*

CZU: 37.018.265

Rezumat. Școala este una dintre instituțiile centrale ale comunității, are roluri specifice, dar nu poate funcționa și nu se poate dezvolta fără a ține cont de specificul comunitatii în care funcționează, alcătuită, la randul sau, din mai mulți factori cu rol educativ: familie, autorități, organizații guvernamentale și neguvernamentale, agenți economici, biserica, instituții de cultură, instituții sanitare etc. care au, la randul lor, o oferta educațională explicită și/sau implicită.

Cuvinte-cheie: școală, familie, parteneriate, comunitate, interesul copilului, eficiența

Astract. The school is one of the central institutions of the community, it has specific roles but it cannot function and cannot develop without taking into account the specifics of the community in which it operates, made up, in turn, of several factors with an educational role: family, authorities, governmental and non-governmental organizations, economic agents, the church, cultural institutions, health institutions, etc. which, in turn, have an explicit and/or implicit educational offer.

Keywords: school, family, partnerships, community, child interest, efficiency

Școala funcționează într-un context social larg, complex alcătuit din societatea globală, constituită ca sistem social global (național, statal). Influențele contextului social global asupra instituțiilor de învățământ se materializează în: finalități ale educației (scopuri și obiective), conținuturi ale disciplinelor,

modul de organizare al sistemului de educație și al instituțiilor, reglementări de ordin juridic și administrativ. Pe de altă parte, școala funcționează într-un context social imediat, într-o comunitate locală și zonală, care furnizează elevii dar care are un set de așteptări cărora instituția școlară trebuie să le răspundă.

Din punctul de vedere al beneficiilor pe care le aduce, parteneriatul poate fi definit ca o modalitate eficientă în realizarea reformei managementului fie prin schimbarea practicilor manageriale, fie prin schimbarea modului în care sunt abordate problemele publice, astfel încât soluționarea lor să devină fezabilă prin parteneriat. Parteneriatul poate fi o soluție pentru alocarea și folosirea resurselor locale la nivel comunitar, pentru atragerea altor resurse externe pentru rezolvarea problemelor comunitare. Se știe ca educația, ca acțiune socială organizată, se desfășoară într-un cadru constituit pe baza unor valori perene și cu participarea tuturor factorilor educaționali: familia, școala, instituții culturale, mass-media, structuri asociative etc. La nivelul acestor factori se formează medii educaționale care exercită influențe specifice asupra noilor generații. O tendință remarcabilă în dezvoltarea actuală a sistemului de învățământ din România o reprezintă creșterea influenței comunității locale asupra unității școlare. Pe măsură ce școala își va spori independența decizională față de nivelurile ierarhice superioare ale sistemului școlar, ea va deveni tot mai dependentă de comunitatea locală atât în privința opțiunilor educaționale, cât și din punct de vedere al resurselor (umane sau materiale) care pot fi atrase. Fiecare unitate școlară trebuie să își definească o identitate proprie și să prezinte comunității locale o ofertă educațională, elaborată în conformitate cu patru elemente definitorii: cultura organizației școlare; viziunea colectivității școlii; nevoile și resursele comunitare; misiunea unității școlare.

Oferta educațională a școlii trebuie să fie determinată, pe de o parte, de viziunea grupurilor de interes în legătură cu

țintele strategice ale dezvoltării, și, pe de altă parte, de nevoile educaționale ale comunității și de resursele pe care aceasta le pune în joc pentru satisfacerea acestor nevoi. Societatea prin variate mecanisme de feedback integrează sau respinge produsele oferite de educație. Analiza complexă a dezvoltării social-economice a evidențiat o schimbare semnificativă în sensul că s-a trecut de la viziunea ce presupunea în principal creșterea economică la înțelegerea dezvoltării ca un proces integrat. Relația educație, dezvoltare socială se explică prin faptul că educația contribuie la dezvoltarea social – economică, dar și dezvoltarea social-economică determina schimbări și așteptări în educație. Așteptările comunității față de instituția școlară sunt diferite în dependență de comunitățile în care funcționează, chiar și atunci când școlile sunt de același tip. În comunitățile sociale unde funcționează (cartier, sector, localitate, județ) școlile au un anumit statut social, o poziție dobândită în timp, se adresează unei anumite populații școlare. De exemplu, există: - „școli de elită” percepute social ca având standarde de evaluare înalte, eficiență în activitățile de educație și instruire, performanțe crescute obținute de către elevi etc.; - școli care au o imagine negativă în comunitate datorată mai multor aspecte: cadre didactice nepregătite, fluctuante, performanțe școlare scăzute obținute de elevii săi, acte grave de indisciplină înregistrate în școală, frecvența scăzută a elevilor la școală, ofertă educațională săracă în disciplinele la decizia școlii sau/și activități extracurriculare etc.; - școli care au fost organizate pe baza unei cerințe sociale la un moment dat, cerință socială care nu mai există astăzi (ex., licee industriale, școli din cartiere care nu mai au populație școlară etc.). Supraviețuirea unei astfel de unități școlare implică opțiuni de dezvoltare strategică bazate pe schimbări radicale, un efort de adaptare la cerințele comunității sporit care poate fi materializat în diversificarea ofertelor educaționale școlare și extracurriculare, atragerea de

parteneri și finanțatori externi etc. Școala poate să își rezolve multe dintre problemele dificile cu care se confruntă colaborând cu factorii instituționali și neinstituționali locali care, într-un fel sau altul, sunt beneficiarii serviciilor educative oferite de unitățile de învățământ sau a căror activitate depinde de calitatea educației oamenilor cu care lucrează. În parteneriatul școală–comunitate sunt implicate: resursele umane ale sistemului de învățământ; elevii cuprinși în unitățile școlare; familiile elevilor (părinții și susținătorii legali); instituțiile guvernamentale centrale și locale; autoritățile locale; agenții economici; sindicatele; organizațiile nonguvernamentale; instituțiile religioase.

Șerban Iosifescu vine cu câteva sugestii utile în ceea ce privește realizarea parteneriatului școală–comunitate: “Dincolo de eforturile pe care fiecare dintre școli trebuie să și le asume pentru sensibilizarea și atragerea partenerilor sociali, transformarea parteneriatului educațional într-o realitate presupune adoptarea unor măsuri generale la nivelul întregului sistem de învățământ” precum: formarea personalului din învățământ, în sensul comunicării, cooperării, parteneriatului; motivarea resurselor umane ale școlii pentru dezvoltarea unor relații parteneriale; diseminarea unor informații relevante pentru problema parteneriatului la nivelul unităților de învățământ; operarea unor schimbări de jure și de facto cu privire la statutul personalului din învățământ; promovarea unui cadru legislativ care să încurajeze inițiativele școlii și implicarea partenerilor săi sociali; sensibilizarea societății și a diferitelor sale segmente în raport cu problemele educației și cu semnificația sa. Tendința deschiderii școlii către comunitate este evidentă în majoritatea țărilor occidentale. În contextul în care resursele acordate educației sunt în descreștere, parteneriatul poate fi o formă prin care se realizează o mai bună gestionare a resurselor locale, o modalitate de atragere a resurselor către școală și de valorificare a resurselor școlii în

beneficiul comunității. Beneficiile colaborării dintre școală, familie și comunitate sunt numeroase în sensul promovării unei educații de calitate și valorizării rolului social al școlii. În acest context, important este ca toți factorii implicați să conștientizeze beneficiile participării în viața școlară. Mediul organizației include tot ceea ce înconjoară organizația și o influențează în vreun fel. Un sistem deschis presupune faptul că există interacțiuni între organizație și mediul situat în afara organizației.

Organizația depinde de mediu pentru a-și aduna multe dintre resursele de care are nevoie și pentru a obține informații. Unele interacțiuni cu mediul sunt necesare și dorite, altele nu sunt atât de plăcute. De obicei, mediul include alte subsisteme de mediu. De exemplu, pentru o școală, acestea pot fi alte organizații cu care se colaborează sau care concurează. În plus, există un mediu tehnologic, care cuprinde toate acele descoperiri ce influențează operațiile din interiorul sistemului; mediul politic afectează sistemul prin intermediul controlului legislativ pe care îl promovează; mediul economic de la care sistemul își procură resursele financiare; comunitatea locală și atitudinile ei față de diferite organizații; valorile, normele și schimbările în societate, care adeseori sunt reflectate în mișcările sociale sau în capricii; schimbările demografice ș.a.

Pentru o școală, mediul care exercită influențe hotărâtoare poate fi diferit, în comparație cu alta, și se poate schimba cu timpul, în funcție de situațiile problematice cu care se confruntă. Recomandări pentru eficientizarea relației școală – familie – comunitate:

- valorificarea și transpunerea în practică a principiilor care stau la baza parteneriatului școală – familie – comunitate:

principiul relevanței - în baza căruia educația răspunde nevoilor dezvoltării personale și social-economice,

principiul eficienței - în baza căruia se urmărește obținerea rezultatelor educaționale maxime prin gestionarea resurselor existente;

principiul descentralizării - în baza căruia deciziile principale se iau de către actorii implicați direct în proces;

principiul transparenței - concretizat prin asigurarea vizibilității totale a deciziei și ale rezultatelor,

principiul asigurării egalității de șanse;

principiul incluziunii sociale;

principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia;

principiul participării și responsabilității părinților;

principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare.

Diversificarea formelor de antrenare a părinților în activitatea școlii: includerea activităților de consiliere parentală în activitățile curente ale școlii; organizarea grupurilor de suport pentru părinții elevilor cu probleme. Implicarea activă a părinților în selectarea disciplinelor opționale. Inițierea diferitor programe educative comunitare desfășurate în parteneriat cu școala. Subiectele care pot fi abordate în programele educative pot fi multiple: educația pentru organizarea timpului liber, educație financiară, subiectele ce vizează drepturile și responsabilitățile elevilor; proiectele care implică realizarea sarcinilor colective, astfel încât aceste proiecte să fie definite la nivelul unei clase, școli, comunități locale sau de diferite organizații ale societății civile interesate de promovarea unei cetățenii active.

Bibliografie:

1. Camelia Stăiculescu, Școala și comunitatea – partenerie în educație
2. Cuznețov Larisa, Tratat de educație pentru familie. Pedagogia familiei, Chișinău: CEP USM, 200